

Międzynarodowe Stowarzyszenie Sędziów

Prezydent Tony Pagone

Oświadczenie Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów w sprawie wniosku o pozbawienie sędziego Igora Tuleyi immunitetu, na posiedzeniu Izby Dyscyplinarnej polskiego Sądu Najwyższego w dniu 9 czerwca 2020.

Oświadczenie prezydenta Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów, reprezentującego 92 krajowe stowarzyszenia sędziów, działające na rzecz praworządności i prawa stron do rozstrzygnięcia sporów przez sędziów niezależnych i chronionych przed naciskami.

Oświadczenie to ma pełne poparcie Komitetu Zarządzającego w składzie Prezes (Australia), Pierwszy Wiceprezes Jose Igreja Matos (Portugalia), Wiceprezesi Djamel Aidouni (Algieria), Rafael de Menezes (Brazylia), Allyson Duncan (USA), Duro Sessa (Chorwacja), Mikael Sjoberg (Dania), Honorowy Prezes Christophe Regnard (Francja) oraz Sekretarz Generalny Giacomo Oberto (Włochy), którzy chcą wyrazić nasze najwyższe zaniepokojenie wnioskiem do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w sprawie pozbawienia immunitetu sędziego Igora Tuleyi. W szczególności wzywamy do:

- i) złożenia przez Komisję Europejską do Trybunału Sprawiedliwości UE wniosku o zabezpieczenie (interim measures), w celu uniemożliwienia Izbie Dyscyplinarnej zajmowania się tą sprawą do czasu wydania wyroku TSUE w sprawie C/791/19 R;
- ii) umorzenia postępowania przez prokuraturę lub zwrócenia się do Izby Dyscyplinarnej z wnioskiem o zadanie pytania prejudycjalnego do TSUE, czy rozstrzygnięcie spraw w zakresie pozbawienia sędziego immunitetu, na podstawie okoliczności wskazanych w niniejszej sprawie, jest zgodne z prawem UE.

Postępowanie

9 czerwca Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego zajmie się wnioskiem prokuratury o pozbawienie sędziego Igora Tuleyi immunitetu. Przeciwko sędziemu Tuleyi toczy się postępowanie w związku z:

- i) upublicznieniem decyzji sądu nakazującej prokuratorowi kontynuowanie śledztwa w sprawie rzekomych nadużyć w procesie legislacyjnym;
- ii) jego wkładem w debatę na temat polskich reform prawnych, które uważa się za podważające niezależność sądownictwa;
- iii) zadaniem pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zmierzających do oceny zgodności polskich przepisów z prawem UE w zakresie praworządności i niezależności sędziowskiej.

TSUE wydał szereg wyroków krytycznie oceniających zgodność prawa krajowego w Polsce z prawem europejskim, w szczególności w sprawach C 619/18 z 24 czerwca 2019 oraz C 192/18 z 5 listopada 2020.

20 kwietnia 2020, na wniosek Komisji Europejskiej, Trybunał wydał zabezpieczenie w sprawie C-719/19 R, wyłączające Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego z rozpatrywania spraw dyscyplinarnych sędziów, do czasu wydania wyroku stwierdzającego, czy jest ona sądem niezależnym, spełniającym warunki określone w prawie UE.

Znaczenie praworządności i niezawisłości procesu wydawania wyroków

- i) Niezależność sędziowska jest fundamentem demokracji i zasadą prawa europejskiego wiążącą wszystkie kraje Unii Europejskiej, w tym Polskę;
- ii) Niezależność oznacza między innymi, że „*sąd ten działa w pełni autonomicznie, bez ograniczeń wynikających z hierarchii, bez podporządkowania innym instytucjom, nie przyjmując poleceń czy instrukcji z innych źródeł, będąc w ten sposób zabezpieczonym przed zewnętrznym wpływem lub naciskami, które mogłyby wpłynąć na niezależność orzekania sędziów, czy też na ich decyzje*”;
- iii) Sędziowie z sądów każdego poziomu mogą (a także mogą być zobligowani) do zadawania pytań, dotyczących zgodności prawa krajowego z prawem UE do Trybunału Sprawiedliwości i otrzymania na nie wiążącej odpowiedzi;
- iv) Sędziowie nie mogą być nigdy pociągani do odpowiedzialności karnej lub dyscyplinarnej za uchybienie godności urzędu czy podobne przewinienia w związku z wykonywaniem swoich funkcji sędziowskich w dobrej wierze;
- v) Postępowania dyscyplinarne mogą być prowadzone przeciwko sędziemu tylko przez kompetentny urząd, po uczciwym wysłuchaniu i osądzane przez sąd, spełniający warunki zarówno prawa krajowego jak i europejskiego;
- vi) Istnieją, w najlepszym przypadku, poważne wątpliwości dotyczące niezależności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, które doprowadziły zarówno do postępowania w TSUE i do wydania zabezpieczenia, wyłączającego to ciało z rozpatrywania spraw dyscyplinarnych sędziów, aż do momentu wydania przez TSUE końcowego wyroku w tej sprawie.

Zastrzeżenia IAJ

Jesteśmy głęboko zaniepokojeni faktem, że postępowanie przeciwko Igorowi Tuleyi istotnie podważa fundamenty sprawiedliwości, która jest prawem wszystkich Polaków. W szczególności niepokoją nas:

- i) bezzasadne postępowanie z przepisów prawa karnego, mające na celu pozbawienie sędziego Tuleyi immunitetu za prawidłowe wykonywanie zawodu sędziego, włączając w to jego wkład w debatę publiczną i uzasadnioną krytykę polskich działań legislacyjnych ograniczających niezależność sądownictwa;
- ii) poważne wątpliwości co do niezależności Izby Dyscyplinarnej, która ma prowadzić sprawę sędziego Tuleyi.

IAJ potwierdza swoje wsparcie wobec wszystkich sędziów w Polsce, Unii Europejskiej i wszędzie tam, gdzie nieustraszenie chronią i stosują zasady prawne, (a tam gdzie jest to właściwe – prawo Unii Europejskiej), Prawa Człowieka oraz zasady niezależności sędziowskiej, potwierdzane przez międzynarodowe wyroki oraz wiążące deklaracje. Jest to wszakże ich obowiązek, obowiązek który

należy wykonywać bez strachu i bezstronnie. Niewykonanie tego obowiązku podważa i eroduje zaufanie społeczne wobec sądownictwa.

G.T. Pagone

Prezydent Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów.